

บทที่ 3

รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง

ในปริจเฉทเรื่องเล่าภาษาเขียนมีการใช้รูปภาษาเพื่อการอ้างอิงได้หลายประเภท ในบทนี้จะเสนอการจำแนกประเภทของรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงตามที่ปรากฏในข้อมูลที่รวบรวมมา

3.1 นิยาม

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คำว่า "รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง" ซึ่งต่อไปจะเรียกให้สั้นเข้าว่า "รูปอ้างอิง" นั้น หมายถึงรูปภาษาระดับคำหรือวลีซึ่งมีความหมายที่ขึ้นอยู่กับรูปคำอื่นที่ปรากฏมาก่อน หรือที่เรียกว่ารูปเดิม (antecedent) ในปริจเฉทเดียวกัน

ฮัลลidayและฮัสซัน (Halliday and Hasan 1976) ได้อธิบายว่า คุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของปริจเฉทคือการมีความเชื่อมโยง (cohesion) ความเชื่อมโยงนั้นเกิดขึ้นจากกลไกในการโยงความ (cohesive device) ซึ่งมีหลายประเภท การอ้างอิงสิ่งเดียวกันด้วยรูปอ้างอิงนั้นเป็นกลไกหนึ่ง เพราะการตีความของรูปอ้างอิงต้องขึ้นอยู่กับรูปเดิมในประโยคที่ผ่านมา ซึ่งหมายความว่าประโยคทั้งสองนั้นมีความเชื่อมโยงกันอยู่

ในที่นี้จะแยกรูปอ้างอิงจากรูปเอ่ยถึง รูปเอ่ยถึงคือรูปภาษาที่ใช้เพื่อเอ่ยถึงตัวแสดงแต่ละตัวเป็นครั้งแรก ส่วนรูปอ้างอิง คือรูปภาษาที่ใช้เพื่ออ้างอิงตัวแสดงซ้ำอีกในครั้งต่อไปในนิทาน เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเรื่องรูปอ้างอิง จึงจะไม่กล่าวถึงรูปเอ่ยถึงโดยตรง ความสำคัญของรูปเอ่ยถึงในวิทยานิพนธ์นี้ มีอยู่เพียงว่า รูปเอ่ยถึงจะเป็นรูปเดิมรูปแรกของรูปอ้างอิงที่ปรากฏต่อ ๆ มาในนิทานเมื่อพูดถึงตัวแสดงตัวเดียวกันเท่านั้น

ตัวอย่าง :

// lo:3 ɲɔ:ɲ1 ma:ɲ3 taw3 miən3 ɲiŋ3 ke:m3 / ɲiŋ3 ɲiŋ3 ɲiŋ3

สมัยก่อน มี คน ไป ป่า เขา ไป ไป

kaw1 ɔ̄ ɲiŋ3 thaw6 ke:m3 ɲuəŋ6 ʔaʔ6 //

จนในที่สุด (เขา) ไป ถึง ป่า คำ ลก

'สมัยก่อนมีคนคนหนึ่งไปป่า เขาเดินทางไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดไปถึงป่าก็คำแล้ว'

/taw3 mien3/ ‘คนคนหนึ่ง’ เป็น รูปเอ่ยถึงที่น่าตัวแสดงเข้ามาในเรื่อง เป็นครั้งแรก และเป็นรูปเดิมของรูปอ้างอิง /nin3/ ‘เขา’ ซึ่งอยู่ในประโยคที่ตามมา

องค์ประกอบของรูปเอ่ยถึงนั้น อาจเป็นคำนามเพียงคำเดียวหรือคำนามที่มีส่วนขยาย ก็ได้ จากข้อมูลพบว่า คำนามเพียงคำเดียวหรือคำนามที่เป็นคำหลักของรูปเอ่ยถึงที่เป็นวลีนั้นมีทั้งที่เป็น सामानชานม ซึ่งได้แก่คำที่ใช้เรียกสิ่งของทั่ว ๆ ไป เช่น /mien3/ ‘คน’ และ วิสามานชานม ซึ่งได้แก่ชื่อเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น /tcaŋ1 sa:n1/ ‘จิ้งชาน’

นอกจากนั้น วิธีเอ่ยถึงตัวแสดงของผู้เล่าอาจเป็นการเอ่ยถึงแบบเป็นกลุ่มหรือเอ่ยถึงทีละตัวก็ได้

ตัวอย่างการเอ่ยถึงตัวแสดงแบบเป็นกลุ่ม :

// tɕo:2 ma:j3 ʔi:1 siəʔ2 ma:1 nɔ:1 / ๘ tɕiəŋ2 ne:1 //

ก็ มี 2 ลูกสาว แม่ ลก. (พวกเขา) จน ลก.

‘ก็มีแม่ลูก 2 คนนะ ฐานะยากจน’

/ʔi:1 siəʔ2 ma:1/ ‘แม่ลูก 2 คน’ เป็น รูปเอ่ยถึงที่น่าตัวแสดงกลุ่มหนึ่ง เข้ามาในเรื่องเป็นครั้งแรก

ตัวอย่างการเอ่ยถึงตัวแสดงเพียงคำเดียว :

// lo:3 nɔ:vj1 ma:j3 taw3 mien3 miŋ3 ke:m3 / nin3 miŋ3

สมัยก่อน มี ลน. คน ไป ป่า เขา ไป

miŋ3 kaw1 ๘ miŋ3 thaw6 ke:m3 ʔuəŋ6 ʔaʔ6 //

ไป จน (เขา) ไป ถึง ป่า คำ ลก

‘สมัยก่อนมีคนคนหนึ่งไปป่า เขาเดินทางไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดไปถึงป่าก็คำแล้ว’

/taw3 mien3/ ‘คนคนหนึ่ง’ เป็นรูปเอ่ยถึงที่น่าตัวแสดงตัวหนึ่งเข้ามาในเรื่องเป็นครั้งแรก

3.2 การจำแนกประเภทของกลไกในการอ้างอิง

การอ้างอิงตัวแสดงในนิทานนั้นมีกลไกหรือวิธีการที่ทำได้หลายประเภท ในขั้นแรกนี้

จะแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1. การอ้างอิงโดยการละไว้ในฐานที่เข้าใจ ในงานวิจัยฉบับนี้จะเรียกการอ้างอิงในลักษณะนี้ว่า การอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูป และ 2. การอ้างอิงที่ปรากฏรูป การอ้างอิงทั้ง 2 ประเภทมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูป

ได้แก่ การละไว้ในฐานที่สามารถเข้าใจหรือตีความหมายได้จากความหมายของรูปเดิม (antecedent) ซึ่งอยู่ในบริบท ในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์ ๑ แทนการอ้างอิงประเภทนี้

ตัวอย่าง :

// tɕo:2 ma:j3 ʔi:1 siəʔ2 ma:1 nɔ:1 / ๑ tɕiəm2 ne:1 //

ก็ มี 2 ลูกสาว แม่ ลก. (พวกเขา) จน ลก.

‘ก็มีแม่ลูก 2 คนนะ ฐานะฮากจน’

จากตัวอย่างจะเห็นว่าในประโยคที่ 2 จะขึ้นต้นด้วยคำว่า /tɕiəm2/ ‘จน’ ซึ่งเป็นคำกริยา โดยไม่มีรูปภาษาใดปรากฏอยู่ในตำแหน่งประธาน แต่เราสามารถตีความได้ว่าใครมีฐานะฮากจน โดยดูความหมายจากบริบทคือประโยคแรก

การอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูปนี้เป็นปรากฏการณ์ที่ต่างจากปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การละนามวลี (Equi Np deletion) กล่าวคือ การละนามวลีเป็นลักษณะบังคับในภาษาที่นามวลีในประโยคซ้อน (embedded clause) ที่อ้างอิงสิ่งเดียวกับนามวลีในประโยคหลัก (main clause) จะต้องถูกละไป ถ้าไม่ละ ประโยคจะผิดไวยากรณ์ (Crystal 1980 : 133)

ตัวอย่างการละนามวลีในภาษาเมียน :

// məj3 ʔɔ:2 j6 ɲan2 haʔ4 ɲuŋ4 //

เซอ ฮาก กิน ละไร

‘เซอฮากกินอะไร’

ประโยคข้างบนนี้เป็นประโยคที่ซ้อนกัน 2 ประโยค ประโยคแรกคือ /məj3 ʔɔ:2 j6/ ‘เซอฮาก...’ และประโยคที่สองคือ /ɲan2 haʔ4 ɲuŋ4/ ‘กินอะไร’ ในประโยคที่สองซึ่งเป็นประโยคซ้อนนั้นไม่มีประธานแต่ก็ยังสามารถตีความได้ แต่ถ้าลองใส่รูปอ้างอิงลงไป ในตำแหน่งดังกล่าวก็จะพบว่าผิดไวยากรณ์

ตัวอย่างประโยคที่ผิดไวยากรณ์เนื่องจากการใส่รูปอ้างอิงในตำแหน่งที่ต้องละนามวลี :

* // məj3 ʔɔːj6 məj3 naŋ2 haʔ4 nɯŋ4 //

เชอ อซาก เชอ กิน อะไร

* 'เชออซากเชอกินอะไร'

ส่วนการอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูปนี้ทำเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก เมื่อสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่อ้างอิงนั้นคืออะไร โดยตีความจากประโยคที่มาก่อน ดังนั้นการอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูปจึงสามารถแทนที่ด้วยการใช้นามวลีอื่นหรือสรรพนามได้โดยไม่มีผิดไวยากรณ์ แม้บางครั้งจะทำให้เกิดความเิน่เข้าใจ

ตัวอย่างการแทนที่การอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูปโดยการใช้นามวลีและสรรพนาม :

// tɕoː2 məːj3 ʔiː1 siəʔ2 məː1 nɔː1 / ๘ tɕiəŋ2 neː1 //

ก็ มี 2 ลูกสาว แม่ ลก. (พวกเขา) จน ลก.

naːj4 ʔiː1 siəʔ2 məː1

นี้ 2 ลูกสาว แม่

nin3 buə1

เขา พวก

'มีแม่ลูกคู่หนึ่งนะ

๘

ฐานะซากจน'

แม่ลูกคู่นี้

พวกเขา

3.2.2 การอ้างอิงที่ปรากฏรูป

ในการอ้างอิงโดยการปรากฏรูปนี้ รูปอ้างอิงแต่ละรูปจะยังคงให้สาระหรือความหมายของสิ่งที่ถูกอ้างอิงได้บางส่วน และสามารถตีความให้สมบูรณ์ได้โดยพึ่งพารูปเดิมและบริบท กลไกดังกล่าวนี้จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ การซ้ำรูปเอ่ยถึง การใช้รูปแทน และการชี้ชัดและเจาะจง

3.2.2.1 การซ้ำรูปเอ่ยถึง

ภายหลังจากที่ผู้เล่าแนะนำตัวแสดงด้วยรูปเอ่ยถึงแล้ว ใน การเล่าต่อไป ผู้เล่าอาจนำนามหรือนามวลีที่ใช้เป็นรูปเอ่ยถึงกลับมาใช้ใหม่ได้ ซึ่งการซ้ำรูปลักษณะนี้อาจซ้ำทันทีเมื่อขึ้นประโยคใหม่ หรือซ้ำหลังจากที่มีการอ้างอิงตัวแสดงตัวนั้นด้วยรูป

อ้างถึงประเภทอื่นมาแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการซ้ำรูปที่เกิดขึ้นต่อจากรูปเอ็ดถึงทันที :

// ๘ he:w2 noʔ2 tsin3 tciəw2 miŋ3 lo:6 noʔ2 ʔa:1 /

(เขา) เรียก นก แขงแซว ไป หา นก กา

noʔ2 tsin3 tciəw2 tsiəw2 miŋ3 ʔaʔ4 //

นก แขงแซว ก็ ไป ลก.

‘เขาเรียกนกแขงแซวไปตามหานกกา นกแขงแซวก็ไปทันที’

/noʔ2 tsin3 tciəw2/ ‘นกแขงแซว’ เป็นรูปซ้ำรูปเอ็ดถึงที่ถูกใช้ทันทีเมื่อขึ้นประโยคใหม่

ตัวอย่างการซ้ำรูปที่ห่างจากรูปเอ็ดถึงออกมา :

// liəw6 kw:1 nin3 ma:1 ʔiəm1 diəŋ3 mə:ŋ1 / ๘ da:w2 tuʔ4

นกขุนทอง เขา แม่ อยู่ คั่นไม้ โพรง (เขา) ออกไข่ ได้

ʔi:1 no:ŋ1 tcaw6 ta:j3 / ma:j3 no:ŋ1 tsəw6 kw:6 /... /dzun2 no:ŋ1

2 ลน. ไข่ มา มี ลน. เป็น พี่ชาย ที่นี้

nin3 ma:1 put4 pe:ŋ3 ta:j3 //

เขา แม่ เกิดขึ้น ป่วย มา

‘นกขุนทอง แม่ของมันอาศัยอยู่ในโพรงไม้ ออกไข่มา 2 ฟอง มีฟองหนึ่งเป็นพี่...
ที่นี้แม่ของมันเกิดป่วยขึ้นมา’

/nin3 ma:1/ ‘แม่เขา’ เป็นรูปซ้ำที่ไม่ได้อยู่ติดกับประโยคที่รูปเอ็ดถึงปรากฏ
แต่ได้ซ้ำผ่านการอ้างถึงที่ไม่ปรากฏรูปไปอีกที

การซ้ำรูปเอ็ดถึงนั้นมี 2 ลักษณะคือ การซ้ำทั้งหมด และ
การซ้ำบางส่วน

ก. การซ้ำทั้งหมด

ดังได้กล่าวแล้วว่า รูปเอ็ดถึงนี้อาจเป็นคำนามเพียงคำเดียวหรือคำนามที่มี
ส่วนขยายก็ได้ การซ้ำทั้งหมดจึงได้แก่การซ้ำคำนามเพียงคำเดียวนั้นหรือซ้ำคำนามพร้อมทั้ง
ส่วนขยายนั้นทั้งหมด

ตัวอย่างการซ้ำรูปเอนึ่งที่เป็นคำนามเพียงคำเดียว :

//dzun2 ทว:จ1 fin3 tca:1 ๖ว:6 dzio2 ta:j3 then6 nin3 buə1 pa:2
 ที่นี้ เทวดา อยาก ลง มา ช่วย เขา พวก แต่
 nin3 buə1 maj4 hiw4 /dzun2 ทว:จ1 fin3 tca:1 ta?2 ๖ej6 dzio2 ta:j3
 เขา พวก ไม่ รู้ ที่นี้ เทวดา แกล้ง ลง มา
 lo:6 มอ๖6 ๓ion3 ne:1 ๖iəw4 //

ทดสอบ คน ของ ใจ

‘ที่นี้เทวดาอยากลงมาช่วยเขาพวกแต่เขาพวกไม่รู้ เทวดาก็เลยแกล้งลงมาทดสอบใจคน’

/fin3 tca:1/ ‘เทวดา’ เป็นรูปอ้างอิงที่มีการซ้ำรูปโดยซ้ำรูปเอนึ่งซึ่งเป็น
 คำนามเพียงคำเดียว

ตัวอย่างการซ้ำรูปเอนึ่งที่เป็นคำนามที่มีส่วนขยาย :

// liəw6 kw:1 nin3 ma:1 ๖iəm1 diəŋ3 ๓ว:๗1 / ๘ da:w2 tu?4 ๖i:
 นกขุนทอง เขา แม่ อยู่ ต้นไม้ โพรง (เขา) ออกไข่ ได้ 2
 ๓ว:๓1 tcaw6 ta:j3 / ๓a:j3 ๓ว:๓1 tsəw6 kw:6 /... / dzun2 ทว:จ1
 ลน. ไข่ มา มี ลน. เป็น พี่ชาย ที่นี้
nin3 ma:1 put4 pc:๗3 ta:j3 //
 เขา แม่ เกิดขึ้น ปาย มา

‘นกขุนทอง แม่ของมันอาศัยอยู่ในโพรงไม้ ออกไข่มา 2 ฟอง มีฟองหนึ่งเป็นพี่...ที่นี้
 แม่ของมันเกิดปายขึ้นมา’

/nin3 ma:1/ ‘แม่เขา’ เป็นรูปอ้างอิงที่มีการซ้ำรูปโดยซ้ำรูปเอนึ่งทั้งคำหลัก
 และส่วนขยายนั้นทั้งหมด

ข. การซ้ำบางส่วน

ในกรณีที่รูปเอนึ่งเป็นคำนามที่มีส่วนขยาย นอกจากจะซ้ำทั้งหมดดังได้
 กล่าวแล้วในข้อ ก. ยังอาจซ้ำเฉพาะคำหลักของรูปเอนึ่งนั้นได้ด้วย

ตัวอย่าง :

// ๘ min3 buə6 jiət2 tsun4 ๓ว?2 ๓ว?2 wa:๗3 lo:1 ha:j6 / ๘
 (เขา) ไป บอก 1 ลน. นก นก กก เป็นต้น (เขา)

buə6 tciən4 tsuəŋ6 nɔʔ2 ta:j3 then6 nin3 tso:3 sej1//

บอก ไว้ ทุก นก มา ช่วย เขา ทำบุญ

‘เขาไปบอกนกทั้งหมด เช่นนกตกเป็นต้น บอกให้นกทุกตัวมาช่วยเขาทำบุญ’

/tsuəŋ6 nɔʔ2/ ‘นกทุกตัว’ เป็นรูปร่างที่มีการซ้ำรูปโดยซ้ำคำหลัก คือคำว่า /nɔʔ2/ ‘นก’ ของรูปเดิมคือคำว่า /jiət2 tsuəŋ6 nɔʔ2/ ‘นกทั้งหมด’

ในการซ้ำรูปเอ่ยถึงนี้ จากข้อมูลพบว่า ถ้าเป็นการซ้ำทั้งหมดแล้ว จะไม่มีการเติมส่วนขยายใหม่ลงไป นอกจากคำบ่งชี้ (demonstrative determiner) เท่านั้น แต่ถ้าเป็นการซ้ำเฉพาะคำหลักแล้ว อาจเติมส่วนขยายใหม่ลงไปอีกได้ ดังเช่นในตัวอย่างที่ผ่านมา รูปร่าง /tsuəŋ4 nɔʔ2/ ‘นกทุกตัว’ มีคำหลักซ้ำกับคำหลักของรูปเอ่ยถึงคือคำว่า /nɔʔ2/ และมีส่วนขยายใหม่คือคำว่า /tsuəŋ4/ ‘ทุก ๆ’ เพิ่มขึ้น การซ้ำรูปที่มีการเติมส่วนขยายใหม่ลงไปนี้ จึงเป็นทั้งการโยงความ และการให้สาระใหม่แก่ผู้ฟังไปด้วยในเวลาเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในข้อมูลนิทานทั้ง 5 เรื่องมีรูปเอ่ยถึงทั้งหมด 24 รูป และมีรูปซ้ำรูปเอ่ยถึงทั้งหมด 14 รูป เป็นรูปซ้ำทั้งหมดโดยไม่เพิ่มส่วนขยายใหม่ 13 รูป ส่วนรูปซ้ำรูปเอ่ยถึงที่มีการเติมส่วนขยายใหม่มีเพียง 1 รูปเท่านั้น สาเหตุที่การเติมส่วนขยายใหม่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นเพราะ รูปเอ่ยถึงตัวแสดงนั้น มักเป็นชื่อเฉพาะของตัวแสดงหรือวิสามานยนาม ในการเอ่ยซ้ำแต่ละครั้งจึงมีความชัดเจนคืออยู่แล้วว่าหมายถึงใคร และการเติมส่วนขยายให้กับวิสามานยนามเป็นสิ่งที่ไม่เกิดบ่อยนักในภาษา

3.2.2.2 การใช้รูปแทน

วิธีอ้างถึงตัวแสดงนั้น นอกจากจะใช้วิธีซ้ำรูปนามหรือนามวลีดังได้กล่าวมาแล้ว ในการอ้างถึงตัวแสดงตัวนั้นในครั้งต่อไป ผู้เล่าอาจใช้รูปภาษารูปอื่นแทนรูปเดิมเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ภาษารูปใหม่ที่น่ามาใช้แทนรูปเอ่ยถึงนั้นมี 3 ประเภท คือ บุรุษสรรพนาม ลักษณะนาม และคำเรียกใหม่ การใช้รูปแทนทั้ง 3 ประเภทอาจเกิดจากเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

1. ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากที่จะต้องใช้รูปซ้ำรูปเอ่ยถึงทุกครั้งเมื่อจะอ้างถึงตัวแสดง ภาษารูปใหม่ที่น่ามาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากได้แก่ บุรุษสรรพนาม
2. ใช้เมื่อตัวแสดงถูกมองในลักษณะที่ต่างไปจากเดิม ซึ่งทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

ตัวแสดงตัวนั้นเปลี่ยนไป รูปภาษาที่นำมาใช้แทนรูปเอ่ยถึงเมื่อมีการเปลี่ยนลักษณะการมองอาจเป็นลักษณะนาม หรือคำนามหรือนามวลีรูปใหม่ก็ได้ คำนามหรือนามวลีรูปใหม่ดังกล่าวนี้จะมีชื่อเรียกว่า คำเรียกใหม่ ซึ่งคำเรียกใหม่นี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็จะกลายเป็นรูปเดิมได้ และเมื่อมีการอ้างถึงตัวแสดงซ้ำอีก คำเรียกใหม่ก็อาจถูกใช้ซ้ำ เป็นรูปอ้างถึงประเภทซ้ำรูปได้ โดยลักษณะการซ้ำจะเหมือนกับการซ้ำรูปเอ่ยถึงทุกประการ คือ มีทั้งการซ้ำทั้งหมด และการซ้ำบางส่วน

(ดูรายละเอียดของรูปแทนทั้ง 3 ประเภทในหัวข้อ 3.3.2.2 หน้า 48)

3.2.2.3 การชี้ชัดและเจาะจง

การอ้างถึงตัวแสดงแต่ละครั้งนั้นจะมีระยะห่างจากรูปเอ่ยถึงไม่เท่ากัน การอ้างถึงที่อยู่ห่างไปมาก ๆ หรือการอ้างถึงที่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากมีการอ้างถึงตัวแสดงตัวอื่นมาขัดจังหวะนั้นอาจทำให้เกิดความกำกวมขึ้นได้ ดังนั้นเมื่อใดที่ผู้เล่าไม่แน่ใจว่าจะเกิดความกำกวมขึ้นหรือไม่ ผู้เล่าจะทำการชี้ชัดและเจาะจงตัวแสดงตัวนั้น โดยการเติมคำบ่งชี้ (demonstrative determiner) ลงไปข้างหน้ารูปอ้างถึง การชี้ชัดและเจาะจงนี้เป็นกลไกเพื่อเลี่ยงความกำกวมได้ เพราะเป็นการระบุถึงบุคคลที่ต้องการอ้างถึงนั้นโดยตรง และสิ่งที่สำคัญคือ คำบ่งชี้ทุกคำจะมีนัยปฏิเสธคนอื่นหรือสิ่งอื่นที่เหลือทั้งหมด

ตัวอย่าง :

// ma:j3 ta:w3 siə74 ๓๓๓3 ๓๓๓6 ta:j3 taŋ4 tɕiən4 na:j2 da:๓3
 มี ลน สาว คีน คีน มา ดัก ไว้ นั้น ครั้ง
 tɕaw4 tsuə4 ๓ tɕiən4 / ๓2 ta:w3 tɕə:n1 thaw6 ʋə๓4 miŋ3 / nin3 ʋə74
 ทาง รอ (เขา) ไว้ นั้น ลน. ผู้ชาย ถึง ที่นั้น ไป เขา สข.
 tsə๗4 ๓ tɕiən4 kə:ŋ4 wa:2 / ...

จับ (เขา) ไว้ พุด คำพุด
 /๓2 ta:w3 siə74 ʋə:ŋ6 ʋiə๓1 dzio2 kə:ŋ4 taŋ3 wa:2 //
 นั้น ลน. สาว อีก อยู่ ลง พุด สักครู คำพุด

‘มีหญิงสาวคนหนึ่งมาดักรอเขาระหว่างทางทุก ๆ คีน พอผู้ชายคนนั้นไปถึงที่นั่น หล่อนก็จับตัวไว้คู่กัน... ผู้หญิงคนนั้นจึงนั่งลงคุยต่ออีกครู่หนึ่ง’

/๓2 ta:w3 siə74/ ‘ผู้หญิงคนนั้น’ เป็นรูปอ้างถึงที่ได้รับการชี้ชัดและเจาะจง โดยการเติมคำบ่งชี้ไว้ข้างหน้า

จากข้อมูลพบว่า การชี้ชัดและเจาะจงโดยการเติมคำบ่งชี้
ทำได้เฉพาะกับรูปอ้างอิงที่เป็นรูปซ้ำรูปเอ้อถึง คำเรียกใหม่ และลักษณะนามเท่านั้น อย่างไรก็ตาม
ตาม รูปอ้างอิงที่ไม่มีคำบ่งชี้ชี้ นั้น ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีความชี้ชัดและเจาะจงเสมอไป
เช่น สรรพนามต้องมีความชี้ชัดเสมอ และในข้อมูลก็พบสรรพนามที่ไม่เพียงชี้ชัดเท่านั้นแต่ยัง
เจาะจงได้ทั้ง ๆ ที่ไม่มีคำบ่งชี้

การชี้ชัดและเจาะจงนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นการใส่คำบ่งชี้
ไว้ข้างหน้ารูปอ้างอิงเสมอไป เพราะคำบ่งชี้เองก็สามารถปรากฏตามลำดับ และทำหน้าที่เป็น
รูปอ้างอิงได้ รูปอ้างอิงที่เป็นคำบ่งชี้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับที่ไวยากรณ์โบราณเรียกว่า นิยมสรรพนาม

คำบ่งชี้ในภาษาเมียนได้แก่คำว่า /nə:j4/ นี้, นี้ และ
/nə:j2/ นั้น, นั้น อย่างไรก็ตาม สำหรับคำบ่งชี้ที่ใช้หน้าหน้าคำนามนั้น ในภาษาพูดจริง ๆ
คนเมียนมักพูดด้วยเสียงสั้น ๆ ว่า /n4/ 'นี้, นี้' และ /n2/ 'นั้น, นั้น'

รูปอ้างอิงที่เป็นคำบ่งชี้อย่างเดิวนั้นในข้อมูลพบเพียง 1 รูป
เท่านั้น

ตัวอย่าง :

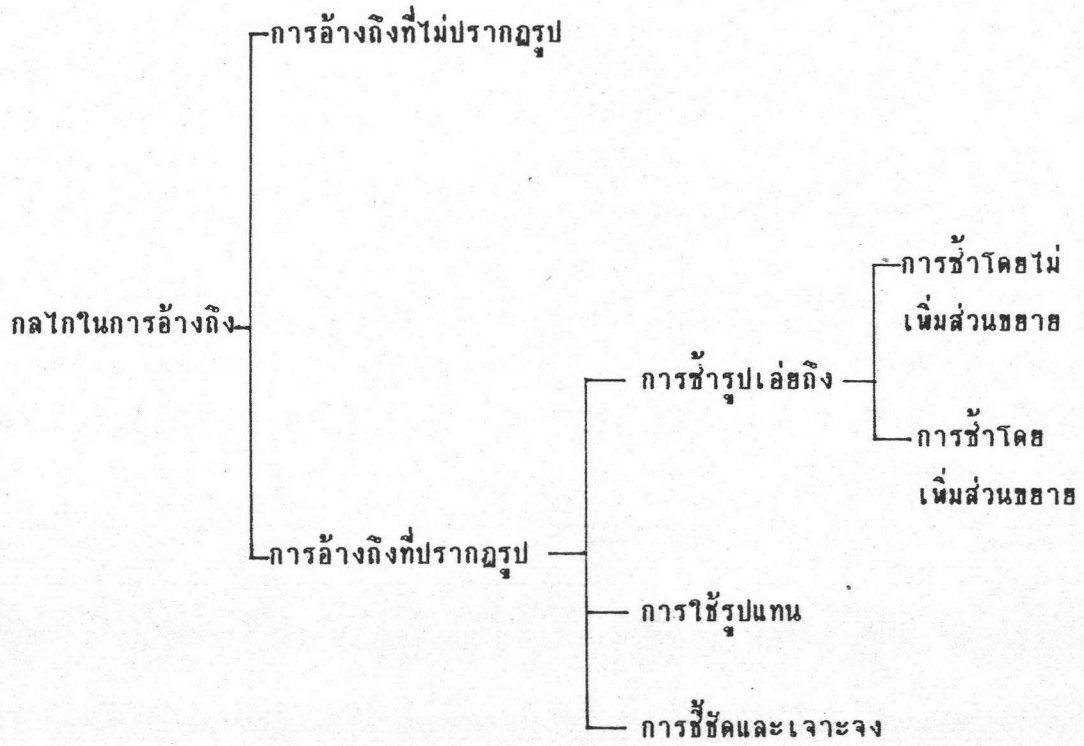
//nin3 ʔi:1 muə5 tshaw6 nin3 ne:1 mə:1 niŋ3 kw:ŋ4 ŋku:6 tɕwŋ3 siəʔ4
เขา 2 พี่น้อง กับ เขา ของ แม่ ไป พุด แม่มด สาว
ta:j3 tsəw6 buəŋ6/ ๓ m2 hiw4 tuʔ4 nə:j2 se:1 m4 tsəj6 niəŋ3 siəʔ4//
มา เป็น สะใภ้ (พวกเขา) ไม่ รู้ ได้ นั้น สข. ไม่ ไข่ คนเข้า สาว
'พวกเขา, สองคนพี่น้องกับแม่ของพวกเขา, ไปสู่ขอสาวแม่มดมาเป็นสะใภ้ พวกเขา
ไม่รู้ว่านั้นนะไม่ไข่มนุษย์'

/nə:j2/ 'นั้น' เป็นรูปอ้างอิงที่เป็นคำบ่งชี้

3.3 การจำแนกประเภทของรูปอ้างอิง

กลไกในการอ้างอิงตัวแสดงทั้งหมดที่อธิบายมาในหัวข้อ 3.2 นั้น สามารถสรุปเป็น
แผนภูมิได้ดังนี้

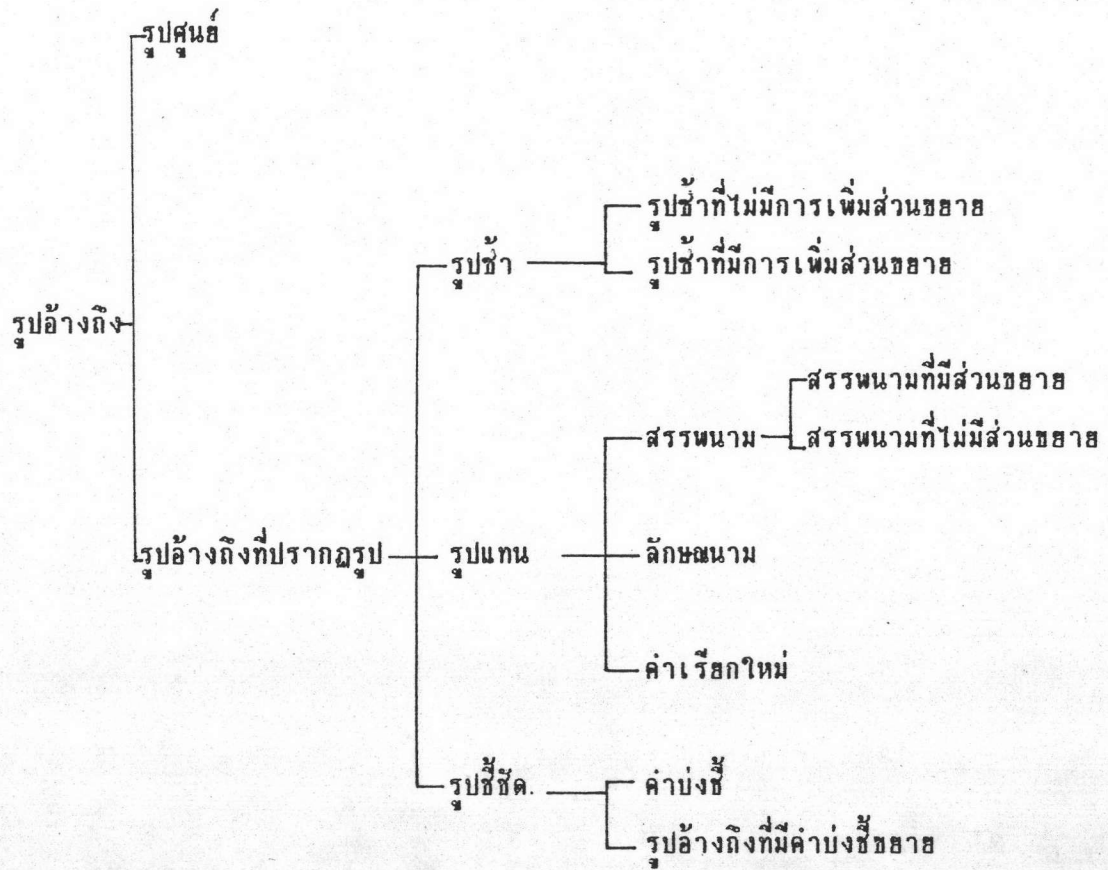
แผนภูมิที่ ๑ : กลไกในการอ้างถึง

กลไกแต่ละประเภทนี้ทำให้เกิดรูปอ้างถึงประเภทต่าง ๆ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ดัง

แผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 : ประเภทของรูปอ้างอิง

เนื่องจากรูปอ้างอิงเหล่านี้ แต่ละประเภท เกิดจากกลไกต่างกัน จึงมีลักษณะต่างกัน
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 รูปศูนย์

ได้แก่ การละไว้ในฐานที่สามารถเข้าใจ หรือตีความได้จากรูปเดิมและ
บริบท รูปอ้างอิงประเภทนี้มีสัญลักษณ์ที่ใช้เป็น ๒

ตัวอย่าง :

// tɕoː2 maːj3 ʔiː1 siəʔ2 maː1 nɔː1 / ๒ tɕiəʔ2 neː1 //

ก็ มี 2 ลูกสาว แม่ ลก. (พวกเขา) จน ลก.

'ก็มีแม่ลูก 2 คนนะ ฐานะยากจน'

/๕/ เป็นรูปศูนย์ การตีความของรูปร่างถึงรูปนี้ต้องฟังความหมายของรูปเดิมคือ /ʔi:1 siəʔ2 ma:1/ 'แม่ลูก 2 คน'

3.3.2 รูปร่างถึงที่ปรากฏรูป

ได้แก่ รูปร่างถึงที่มีรูปให้เห็นเป็นคำหรือวลี สมทรง บุรุษพันธ์ (1983) เรียกรูปร่างถึงประเภทนี้รูปชัด (overt form) รูปร่างถึงประเภทนี้จะยังคงให้สาระหรือความหมายของสิ่งที่ถูกอ้างถึงได้ด้วยตัวของมันเอง และสามารถตีความให้สมบูรณ์ได้อีกโดยฟังพารูปเดิมและบริบท รูปร่างถึงที่ปรากฏรูปนี้จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1. รูปซ้ำ 2. รูปแทน 3. รูปชี้ชัด

3.3.2.1 รูปซ้ำ

ในหัวข้อ 3.2 ได้กล่าวถึงการซ้ำไว้ 2 ประเภท คือ การซ้ำรูปเอ่ยถึง และการซ้ำคำเรียกใหม่ รูปภาษาที่เกิดจากการซ้ำทั้ง 2 ประเภทนี้มีลักษณะเหมือนกันคือ เป็นรูปภาษาที่มีค่านามเพียงคำเดียว หรือค่านามที่เป็นคำหลักของรูปเดิม (รูปเอ่ยถึงหรือคำเรียกใหม่ที่มีส่วนขยาย) ปรากฏอยู่ วิธีการซ้ำก็เหมือนกันคือ มีทั้งการซ้ำทั้งหมด และการซ้ำเฉพาะคำหลักของรูปเดิม การซ้ำเฉพาะคำหลักของรูปเดิมสามารถเพิ่มส่วนขยายใหม่ลงไปได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้รวมรูปซ้ำรูปเอ่ยถึงและรูปซ้ำคำเรียกใหม่ไว้ด้วยกันเรียกว่า รูปซ้ำ

จากลักษณะของรูปซ้ำดังกล่าว ทำให้สามารถให้คำจำกัดความของรูปซ้ำได้ว่า รูปซ้ำได้แก่ รูปร่างถึงที่ซ้ำรูปค่านามที่ปรากฏเพียงคำเดียวหรือค่านามที่เป็นคำหลักของรูปเอ่ยถึงหรือคำเรียกใหม่ที่มีส่วนขยาย รูปซ้ำที่มีเฉพาะคำหลักของรูปเดิมอาจมีส่วนขยายใหม่เพิ่มเข้ามาได้

ตัวอย่างที่ 1 :

//dzun2 ʔɔ:j1 fin3 tca:1 ʔɔ:6 dzie2 ta:j3 then6 nin3 buə1 pa:2
 ^{นี้} เทวดา ฮาก ลง มา ช่วย เขา พวก แต่
nin3 buə1 maj4 hiw4 / dzun2 ʔɔ:j1 fin3 tca:1 taʔ2 ʔej6 dzie2 ta:j3
เขา พวก ไม่ รู้ ^{นี้} เทวดา แก้ง ลง มา
lo:6 ʔəw6 ʔien3 ne:1 ɲiəw4 //
ทดสอบ คน ของ ใจ

'^{นี้}เทวดาฮากลงมาช่วยเขาพวกแต่เขาพวกไม่รู้ เทวดาก็เลยแก้งลงมาทดสอบใจคน'

/fin3 tca:1/ 'เทวดา' เป็นรูปซ้ำ ที่เกิดจากการซ้ำรูปเอ็ดถึงซึ่งเป็นคำนาม
เพียงคำเดียว

ตัวอย่างที่ 2 :

// ma:j3 ʔi:1 muə5 miən3 / nin3 ne:1 kw:6 ma:j3 ʔaw4 ne:1 / nin3
มี 2 พี่น้อง คน เขา ของ พี่ชาย มี ภรรยา ลก. เขา
ne:1 jiəw6 m4 ke:ŋ3 ma:j3 ʔaw4 /... / nin3 ne:1 kw:6 kw:ŋ4 //
ของ น้องชาย ไม่ ยัง มี ภรรยา เขา ของ พี่ชาย พุด
'มีพี่น้อง 2 คน พี่ชายของเขามีภรรยาแล้ว แต่น้องชายยังไม่มี ... พี่ชายของเขา
จึงพูดว่า'

/nin3 ne:1 kw:6/ 'พี่ชายของเขา' เป็นรูปซ้ำ ที่เกิดจากการซ้ำทั้งคำหลักและ
ส่วนขยายของคำเรียกใหม่

3.3.2.2 รูปแทน

ได้แก่ รูปภาษารูปใหม่ที่นำมาใช้แทนรูปเอ็ดถึงเพื่อหลีกเลี่ยง
ความซ้ำซาก หรือเมื่อต้องให้ข้อมูลใหม่เกี่ยวกับตัวแสดงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะการมอง
เกิดขึ้น รูปแทนมี 3 ประเภท คือ 1.บุรุษสรรพนาม 2.ลักษณนาม และ 3.คำเรียกใหม่

3.3.2.2.1 บุรุษสรรพนาม

บุรุษสรรพนาม เป็นคำที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาแล้ว
เพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก บุรุษสรรพนามจะให้ความหมายของสิ่งที่ถูกอ้างถึงเพียงบาง
ประการ ซึ่งมากพอที่จะใช้เป็นข้อมูลที่ทำให้สื่อความได้ว่าหมายถึงสิ่งใด เช่น ความหมายที่
บอกบุรุษ (person) พจน์ (number) และเพศ (gender) เป็นต้น

บุรุษสรรพนามในภาษาเมียนให้ความหมายของสิ่งที่ถูก
อ้างถึงเพียง 2 ประการ คือ บุรุษ และพจน์ โดยไม่มีเพศเหมือนภาษาอื่นเช่น ภาษาฝรั่งเศส
ได้แก่บุรุษสรรพนามต่อไปนี้

/jiə1/	เป็นบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 1	เอกพจน์	เทียบได้กับ	'ฉัน'
/məj3/	เป็นบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 2	เอกพจน์	เทียบได้กับ	'เธอ'
/nin3/	เป็นบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 3	เอกพจน์	เทียบได้กับ	'เขา'
/buə1/	เป็นบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 1	พหูพจน์	เทียบได้กับ	'เรา, พวกเรา'

บุรุษสรรพนามที่เป็นเอกพจน์สามารถทำให้เป็นพหูพจน์ได้โดยการเติมคำว่า /buə1/ 'เรา พวกเรา' ไว้ข้างหลังเป็น /jiə1 buə1/ 'พวกฉัน' /mɔj3 buə1/ 'พวกเธอ' /nin3 buə1/ 'พวกเขา' อย่างไรก็ตาม คำว่า /buə1/ 'เรา พวกเรา' ที่แสดงความเป็นพหูพจน์นี้ สามารถละได้ เมื่อผู้พูดแน่ใจว่าจะไม่เกิดความกำกวม

จากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้พบทั้งบุรุษสรรพนามที่ไม่มีส่วนขยาย และบุรุษสรรพนามที่มีส่วนขยาย โดยส่วนขยายของบุรุษสรรพนามอาจเป็นคุณาประโยค (relative clause) และ/หรือ นามวลีเสริม (noun phrase in apposition)

ตัวอย่างบุรุษสรรพนามที่ถูกขยายด้วยนามวลีเสริม :

// nin3 ʔiə1 kaʔ2 nuə6 tɕhaʔ4 niə1 tɕhaʔ4 he:w2 //

เขา อยู่ ข้างใน อย่างแรง ร้องไห้ อย่างแรง เร็ว

'เขาซึ่งอยู่ข้างในทั้งร้องไห้และร้องเร็วเต็มที่'

/nin3 ʔiə1 kaʔ2 nuə6/ 'เขาซึ่งอยู่ข้างใน' เป็นบุรุษสรรพนามที่ถูกขยายด้วยคุณาประโยค

ตัวอย่างบุรุษสรรพนามที่ถูกขยายด้วยนามวลีเสริม :

// nin3 buə1 jiet2 tsun4 nɔʔ2 niŋ3 theŋ6 ɕ to:3 tca:w1 //

เขา พวก 1 คน. นก ไป ช้าง (เขา) ไว้ทุก

'พวกเขา, ฝูงนกทั้งหมด, ไปช่วยเขาไว้ทุก'

/nin3 buə1 jiet2 tsun4 nɔʔ2/ 'พวกเขา, ฝูงนกทั้งหมด' เป็นบุรุษสรรพนามที่ถูกขยายด้วยนามวลีเสริม

3.3.2.2.2 ลักษณะนาม

โดยทั่วไป ลักษณะนามจะทำหน้าที่ขยายคำนาม หรือ คำกริยา โดยจะเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ที่ประกอบกรการบอกปริมาณให้แก่คำที่มีนขยาย ดังนั้นจึงต้องมีคำขยายประเภทอื่นคือ คำบ่งชี้หรือคำบอกจำนวนด้วยเสมอ การใช้ลักษณะนามเพื่อขยายคำนามในภาษาเมียนั้นจะใช้ประกอบข้างหน้าคำนาม โดยมีการเรียงลำดับดังนี้

คำบ่งชี้ + คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม + คำนาม

na:j2 ʔi:1 taw3 tɔ:n1

นั้น 2 ลน. ผู้ชาย ‘ผู้ชาย 2 คนนั้น’

ลักษณะนามมีองค์ประกอบทางความหมายสอดคล้องกับคำนามที่มันเกิดร่วมด้วย ดังนั้นจึงเอื้อให้สามารถนำลักษณะนามมาใช้เป็นรูปอ้างอิง เมื่อผู้ฟังได้ข้อมูลเกี่ยวกับคำนามนั้นแล้วจากรูปเดิมที่ปรากฏในบริบท รูปอ้างอิงที่เป็นลักษณะนามที่พบในการศึกษาคำนี้ทั้งที่มีส่วนขยายและไม่มีส่วนขยาย

ตัวอย่างลักษณะนามที่มีส่วนขยายและลักษณะนามที่ไม่มีส่วนขยาย :

// liəw6 kw:1 nin3 ma:1 ʔiəŋ1 diəŋ3 mə:ŋ1 / ๘ daw2 tu74

ขุนทอง เขา แม่ อยู่ ต้นไม้ โพรง (เขา) ออก(ไข่) ได้

ʔi:1 nɔ:m1 tɕaw6 ta:j3 / ma:j3 nɔ:m1 tsəw6 kw:6 /... nin3 kw:6 wuə4

2 ลน. ไข่ มา มี ลน. เป็น ผู้ชาย เขา ผู้ชาย นั้น

nɔ:m1 ʔɛ74 pe:n6 dzja:w6 //

ลน. สข. เป็น ลม

‘ขุนทอง,แม่ของเขาอาศัยอยู่ในโพรงไม้ ออกไข่มา 2 ฟอง มีฟองหนึ่งเป็นฟองพี่...ฟองพี่นั้นเป็นไข่ลม’

ลักษณะนาม /nɔ:m1/ ‘ฟอง’ เป็นลักษณะนามที่ไม่มีส่วนขยาย ส่วนลักษณะนามที่มีส่วนขยาย ได้แก่ /nin3 kw:6 wuə4 nɔ:m1/ ‘ฟองพี่เขานั้น’ ลักษณะนามทั้งสองรูปนี้ อ้างอิงตัวแสดงตัวเดียวกันคือตัวแสดงตัวหนึ่งในกลุ่ม /ʔi:1 nɔ:m1 tɕiəw1/ ‘ไข่ 2 ฟอง’

3.3.2.2.3 คำเรียกใหม่

ได้แก่ รูปอ้างอิงที่เป็นคำนามรูปใหม่ หรือนามวลีที่มีคำหลักเป็นคำนามรูปใหม่ ที่ถูกนำมาใช้เรียกตัวแสดงตัวเก่าที่เคยถูกเอ่ยถึงมาแล้ว

คำเรียกใหม่ต่างจากรูปเอ่ยถึง ในแง่ที่ว่า รูปเอ่ยถึงเป็นรูปภาษาที่ผู้เล่าใช้เรียกตัวแสดงครั้งแรกจากลักษณะหรือสถานการณ์ด้านหนึ่ง ส่วนคำเรียกใหม่เป็นคำที่ใช้เรียกตัวแสดงตัวเดิมจากมุมมองหรือสถานการณ์ด้านอื่น

การใช้คำเรียกใหม่อาจมีผลเนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการคือ 1. การเปลี่ยนมุมมอง 2. การเปลี่ยนจุดสนใจในการมอง 3. การเปลี่ยนขอบเขตการมอง

ก. คำเรียกใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนตัวผู้มอง

องค์ประกอบในนิทานนั้น มีทั้งส่วนที่เป็นการบรรยายของผู้เล่าและบทสนทนา
ระหว่างตัวแสดง ผู้เล่ากับตัวแสดงอาจมองตัวแสดงตัวหนึ่งจากลักษณะหรือสถานภาพที่ต่างกัน
ซึ่งมีผลทำให้คำที่ผู้เล่าใช้เรียก กับคำที่ตัวแสดงใช้เรียกตัวแสดงตัวนั้น เป็นคนละคำกัน

ตัวอย่าง :

// ma:j3 taw3 mien3 miŋ3 ke:m3 / nin3 tsiəw2 miŋ3 puəj6 na:j2
มี ลน. คน ไป ป่า เขา ก็ ไป นอน นั้น
diəŋ3 tciəw1 mien3 ka72 diə4/... / puəj6 kaw1 ka72 diə4 nuəŋ6 law3
ต้นไม้ เห็น คน ข้างใต้ นอน จน ข้างใต้ คำ, มีด นาน
ne:1 / ๘ tsiəw2 haj5 mien4 kw:ŋ3 wa:2 lw:m6 lw:m6 ne:1 tciə6 thaw6
ลก. (เขา) ก็ ได้ยิน พี่ พุด คำพูด ชุบชิบ ชุบชิบ อยู่ ผ่าน ถึง
ha:4 mɛ:ŋ6/ ๘ he:w2 nin3/ tɕan3 liw3 kw:6 ʔa74 ๘ maj4 miŋ3 maŋ2
ข้างโน้น (พวกพี่) เรียก เขา จันลัว พี่ ลก. (เธอ) ไม่ ไป ดู
mien3 ta72 sej1/ ʔa:4 miŋ3 ʔa74 /.../ jiə1 pjaŋ4 ja:2 ma:j3 khe74 //
คนเข้า ทำพิธีศพ อก. ไป ลก. จัน บ้าน ก็ มี แหก

‘มีคนคนหนึ่งไปป่า ... เขาเข้าไปนอนใต้เห็นต้นนั้น นอน ๆ ไปจนดึกก็ได้ยินเสียง
พวกพี่พูดคุยกันผ่านมาจากบริเวณนั้น พวกพี่ที่มาได้ถามพี่ในต้นเห็นว่า ‘พี่จันลัวจะ! ไม่ไปดู
คนทำงานศพเธอ’ ‘อ้อ! ไปเถอะ บ้านจันกำลังมีแขก’

/taw3 mien3/ ‘คนคนหนึ่ง’ เป็นรูปเอ่ยถึงที่ผู้เล่าใช้เรียกตัวแสดง

/khe74/ ‘แขก’ เป็นคำเรียกใหม่ที่ตัวแสดงตัวหนึ่งใช้เรียกตัวแสดงตัวนั้นจาก
แง่มุมที่ต่างออกไป

ข. คำเรียกใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนจุดสนใจในการมอง

จุดสนใจที่ผู้เล่ามีต่อตัวแสดงนั้นอาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นเมื่อผู้เล่าหันไป
สนใจลักษณะหรือสถานภาพด้านอื่นของตัวแสดง รูปภาษาที่ใช้ย่อมจะต้องเปลี่ยนไปด้วย

ตัวอย่าง :

// tɕo:2 ma:j3 ʔi:1 siə72 ma:1 nɔ:1 / ๘ tciəŋ2 ne:1 /
ก็ มี 2 ลูกสาว แม่ ลก. (พวกเขา) จน ลก.
๘ ʔiəŋ1 wuə4 diə4 la:ŋ3 khu:4 /...
(พวกเขา) อยู่ นั้น ใต้ หมู่บ้าน ท้าย

/ dzun2 ʔw:j1 mien3 tciəŋ2 tciəŋ3 na:j2 pe:n6 tciə6 sin1
ที่ คน จน ก็จึง เป็น ขึ้น ร่างกาย

ta:6 niʔ4 //

ลก.

‘มีแม่ลูกคนหนึ่งนะ ฐานะยากจนมาก อาศัยอยู่ทางท้ายหมู่บ้าน...ที่คนจนก็จึงมีแม่ลูก’

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ในตอนแรกผู้เล่ามองตัวแสดงคือนางของความเป็นแม่ลูก แต่ต่อมาได้เปลี่ยนไปสนใจที่ความจนของพวกเขา จึงเกิดคำเรียกใหม่คือคำว่า /mien3 tciəŋ2/ ‘คนจน’

ค. คำเรียกใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนขอบเขตการมอง

ในการมองตัวแสดง ผู้เล่าอาจมองทีละตัวหรือมองรวมทีเดียวเป็นกลุ่มก็ได้ ดังนั้น ตัวแสดงแต่ละตัวจึงอาจถูกอ้างถึงตามลำพังหรืออ้างถึงร่วมกับตัวอื่น เมื่อมีการเปลี่ยนขอบเขตการมองเกิดขึ้น รูปภาษาที่ใช้ก็ย่อมเปลี่ยนไป ตัวแสดงที่เคยเป็นสมาชิกในกลุ่มในตอนแรกอาจได้รับการกล่าวถึงแยกออกมา ดังนั้นจึงต้องมีรูปภาษารูปใหม่เพื่อใช้เรียกตัวแสดงตัวนั้น

ตัวอย่าง :

// ma:j3 ʔi:1 muə5 mien3 / nin3 ne:1 kw:6 ma:j3 ʔaw4 ne:1 //

มี 2 พี่น้อง คน เขา ของ พี่ชาย มี ภรรยา ลก.

‘มีพี่น้อง 2 คน พี่ชายของเขามีภรรยาแล้ว’

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ตัวแสดง‘พี่ชาย’ เคยถูกเอ่ยถึงมาแล้ว โดยเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม /ʔi:1 muə5 mien3/ ‘พี่น้อง 2 คน’ ต่อมาผู้เล่าได้มองตัวแสดงตัวนี้ตามลำพัง จึงเกิดคำสำหรับใช้เรียกตัวแสดงตัวนี้โดยเฉพาะซึ่งได้แก่ คำว่า /nin3 ne:1 kw:6/ ‘พี่ชายของเขา’

3.3.2.3 รูปชี้ชัด

เป็นรูปภาษาที่เกิดจากกลไกการชี้ชัดและเจาะจง รูปชี้ชัดจะให้ความหมายที่ชี้ชัดและเจาะจงลงไปถึงตัวแสดงที่ต้องการอ้างถึง โดยมีนัยปฏิเสธคนอื่นที่เหลือทั้งหมด รูปชี้ชัดมี 2 ประเภทคือ รูปชี้ชัดที่มีแต่คำบ่งชี้เพียงอย่างเดียว และรูปชี้ชัดที่มีคำหลักเป็นคำนามหรือลักษณนามที่มีคำบ่งชี้ขยาย

ตัวอย่างรูปที่ขีดที่เป็นคำบังชี้ :

//nin3 ʔi:1 muə5 tshaw6 nin3 ne:1 ma:1 miŋ kwəŋ4 ŋku:6 tɕwŋ3 siəʔ4
 เขา 2 พี่น้อง กับ เขา ของ แม่ ไป พุด แม่ผด สาว
 ta:j3 tsəw6 buəŋ6 / ๘ m2 hiw4 tuʔ2 na:j2 se:1 m4 tsəj6 miəŋ3
 มา เป็น สะใภ้ (พวกเขา)ไม่ รู้ ได้ นั้น สข. ไม่ ไร คน
 siəʔ4 //

สาว

‘พวกเขา, สองคนพี่น้องกับแม่ของพวกเขา, ไปสู่ขอสาวแม่ผดมาเป็นสะใภ้ พวก
 เขาไม่รู้ว่านั้นนะไม่ไรมนุษย์’

/na:j2/ ‘นั้น’ เป็นรูปที่ขีดที่เป็นคำบังชี้

ตัวอย่างรูปที่ขีดที่เป็นรูปอ้างอิงที่มีคำบังชี้หลาย :

// ma:j3 taw3 siəʔ4 muəŋ3 muəŋ6 ta:j3 taŋ4 tɕiəŋ4 na:j2 da:m3
 มี คน สาว คั้น คั้น มา ดัก ไว้ นั้น ครึ่ง
 tɕaw4 tsuə4 ๘ tɕiəŋ4 / m2 taw3 tɕə:n1 thaw6 ʔuə4 miŋ3 / nin3 ʔeʔ4
 ทาง รอ (เขา) ไว้ นั้น คน. ผู้ชาย ถึง ที่นั้น ไป เขา สข.
 tsəʔ4 ๘ tɕiəŋ4 kwəŋ4 wa:2 /...

จับ (เขา) ไว้ พุด คำพูด

/m2 taw3 siəʔ4 ʔe:ŋ6 ʔiəŋ1 dzie2 kwəŋ4 taŋ3 wa:2 //

นั้น คน. สาว อีก อยู่ ลง พุด สักครู่ คำพูด

‘มีหญิงสาวคนหนึ่งมาดักรอเขาระหว่างทางทุก ๆ คั้น พอผู้ชายคนนั้นไปถึงที่นั่น หล่อนก็
 จับตัวไว้คุยกัน... ผู้หญิงคนนั้นจึงนั่งลงคุยต่ออีกครู่หนึ่ง’

/m2 taw3 siəʔ4/ ‘ผู้หญิงคนนั้น’ เป็นรูปที่ขีดที่มีคำนามเป็นคำหลักและมีคำบังชี้

ข้างหน้า

3.4 จำนวนของรูปร่างถึง

รูปร่างถึงที่พบในการศึกษาคำนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 523 รูป รูปร่างถึงแต่ละประเภทมีจำนวนดังนี้

1. รูปศูนย์ มีจำนวน 291 รูป
2. รูปร่างถึงที่ปรากฏรูป มีจำนวน 232 รูป แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ
 - 2.1 รูปซ้ำ มีจำนวน 49 รูป แบ่งย่อยเป็น ประเภทคือ
 - 2.1.1 รูปซ้ำที่ไม่เพิ่มส่วนขยายใหม่ มีจำนวน 47 รูป
 - 2.1.2 รูปซ้ำที่เพิ่มส่วนขยายใหม่ มีจำนวน 2 รูป
 - 2.2 รูปแทน มีจำนวน 172 รูป แบ่งย่อยเป็น 3 ประเภทคือ
 - 2.2.1 สรรพนาม มีจำนวน 149 รูป แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทคือ
 - 2.2.1.1 สรรพนามที่ไม่มีส่วนขยาย มีจำนวน 139 รูป
 - 2.2.1.2 สรรพนามที่มีส่วนขยาย มีจำนวน 10 รูป
 - 2.2.2 ลักษณะนาม มีจำนวน 2 รูป
 - 2.2.3 คำเรียกใหม่ มีจำนวน 21 รูป
 - 2.3 รูปชี้ชัด มีจำนวน 11 รูป แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ
 - 2.3.1 คำบ่งชี้ มีจำนวน 1 รูป
 - 2.3.2 รูปร่างถึงที่มีคำบ่งชี้ขยายมีจำนวน 10 รูป

ในหัวข้อ 2.1.1 ของบทที่ 2 ได้กล่าวถึงผลการศึกษาของประภาพร มณีโรจน์ (2529) ว่าความถี่ของการใช้รูปร่างถึงแต่ละประเภทที่พบในทัศนปริจเฉทภาษาไทยนั้น เรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1.หน่วยออร์รูป(รูปศูนย์) 2.นามวลี 3.สรรพนาม เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษารูปภาพภาษาไทยของประภาพร มณีโรจน์ กับผลการศึกษาปริจเฉทเรื่องเล่าภาษาเมียนครั้งนี้พบว่า มีทั้งสิ่งที่เหมือนกันและต่างกัน สิ่งที่เหมือนกันคือ ผลการศึกษาทั้งสองพบว่ารูปศูนย์มีอัตราการปรากฏสูงที่สุด ส่วนสิ่งที่ต่างกันคือการศึกษาภาษาไทยของประภาพร มณีโรจน์พบว่า การซ้ำรูปนามวลีมีความถี่ในการใช้สูงกว่าสรรพนาม แต่การศึกษารูปภาพเมียนพบว่าสรรพนามมีความถี่ในการใช้สูงกว่ารูปซ้ำ